

Odpočinek na opuštěném místě

Ježíš zve apoštoly, aby se odloučili od davu, od své práce a aby s ním odešli na „opuštěné místo“. Učí je dělat to, co dělá i on: udržovat v rovnováze činnost a kontemplaci, přecházet od kontaktu s lidmi k niternému a osvěžujícímu dialogu se sebou samým a s Bohem.

Náš životní rytmus získal takovou rychlost, že už nejsme schopni se mu přizpůsobovat. „Spěchej pomalu“, festina lente, říkali staří Římané. Dnes z tohoto rčení zmizelo příslovce a zůstalo jen sloveso, kterým se řídíme. Spěch je pro nás často frenetický a zhoubný. Tak se stává, že místo toho, aby věci sloužily nám, my sloužíme věcem. Stáváme se tak jakoby ozubenými kolečky ve stroji, který bez ustání běží. Tím pádem nemáme čas na to, abychom chápali, co nám život každý den přináší, a radovali se z toho. Važme si tedy dnů (neděle, svátků), které nám dávají příležitost přerušit hektický rytmus našeho života a vytvořit si harmoničtější vztah k věcem, k lidem a především k sobě samým a k Bohu.

Raniero Cantalamessa – Biblické inspirace

Ve světě, v němž žijeme, stává se téměř nutností zotavit se na těle i na duchu, zvláště pro toho, kdo bydlí ve městě, kde jsou životní podmínky často plné shonu, ponechávají málo prostoru pro mlčení, reflexi a osvěžující styk s přírodou. Prázdniny či dovolená jsou kromě toho dny, během nichž se člověk může déle věnovat modlitbě čtení a rozjímání o významných hloubkách života v klidném kontextu vlastní rodiny a svých drahých. Doba prázdnin poskytuje jedinečné možnosti zastavit se před ohromujícími přírodními panoramaty, před „úchvatnou knihou“, jež je všem na dosah, velkým i maličkým. Ve styku s přírodou osoba znovu nachází svou správnou dimenzi, znovu objevuje, že je tvorem, malým, ale zároveň jedinečným, „schopným přijmout Boha“, protože je vnitřně otevřena k Nekonečnu. Pobádána otázkou po smyslu, která v srdci neumlká, vnímá v okolním světě otisk dobroty a Boží prozřetelnosti a téměř přirozeně se otevírá ke chvále a k modlitbě.

Prosme Pannu Marii, aby nás učila tajemství mlčení, které se stává chválou, usebraností, která disponuje k meditaci, lásce k přírodě, která rozkvétá do díkůvzdání Bohu. Budeme tak moci snadno přijmout do srdce Pravdu a žít ji ve svobodě a lásce.

Benedikt XVI. 17. 7. 2005

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Daniel J. Harrington – Sacra pagina; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Marka; Jeroným Horák – Ježíš v evangeliu podle Marka; Meinrad Limbeck – Evangelium podle Marka – Malý stuttgartský komentář; Marek Dunda – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze
jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.

Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

16. neděle v mezidobí – cyklus B

19. července 2015

³⁰Apoštolové se shromáždili u Ježíše a vypravovali mu všechno, co dělali a učili. ³¹Rekl jim: „Pojďte i vy někam na opuštěné místo a trochu si odpočíte.“ Pořád totiž přicházelo a odcházelo tolik lidí, že neměli čas ani se najíst. ³²Odjeli tedy lodí na opuštěné místo, aby tam byli sami. ³³Mnozí je viděli odjíždět a poznali jejich úmysl. Ze všech měst se tam pěšky sběhli a byli tam před nimi. ³⁴Když Ježíš vystoupil, uviděl velký zástup a bylo mu jich líto, protože byli jako ovce bez pastýře; a začal je poučovat o mnoha věcech. **Mk 6,30-34**

Úvod k meditaci

Ježíš chápe, že je třeba najít správnou rovnováhu mezi prací a odpočinkem. Ví, že člověk není stroj. Tento Ježíšův pohled na člověka zapadá do tradičního pohledu církve. Všechno má svůj čas. Je čas na práci, čas na modlitbu a čas na odpočinek. I Bůh při stvoření šest dnů pracoval a sedmý den odpočíval. To jen lidé, kteří zapomínají, že mají být obrazem Božím, zanedbávají odpočinek. V dnešní době je to zvláště bolestné. Společnost ztrácí smysl pro neděli a nedělní odpočinek. Stačí vzpomenout jen na supermarkety a hypermarkety, jejichž zaměstnanci nemohou trávit nedělní sváteční chvíle mezi nejbližšími. Zodpovědnost za nedělní práci nesou jen částečně, protože jsou vhnáni do tohoto bezohledného koloběhu nemilosrdnými zaměstnavateli, kteří mají před sebou jen vidinu zisku. V neděli se dělá mnoho dalších činností, které nejsou nezbytně nutné. A výsledek? Zprvu to vypadá, jako kdyby se na tom vydělalo. Následky jsou však nedozírné: podlomené zdraví, hlavně v oblasti psychiky, narušené vztahy v rodinách, zanedbaná výchova dětí a kromě toho také promarněný čas, který měl být věnován Bohu.

Ježíš vyzývá apoštoly k odpočinku. Mohl by je totiž naplnit falešný pocit, že jejich činnost i oni sami jsou příliš důležití a nepostradatelní, a proto by mohli ignorovat zdravý odpočinek. Bůh je ovšem všemohoucí. On mohl všechno stvořit dokonale a bez lidské pomoci. Když dává člověku šanci spolupracovat na svém díle, je to zároveň příležitost víc pochopit Boží záměry a dorůst k pokorné spolupráci s Bohem podle jeho představitel.

Výklad biblického textu

Kontext: Apoštolové se navracejí ze své první apoštolské cesty, jsou plni dojmů. Vypráví Ježíši, co všechno dělali a učili. Příliv lidí k Ježíši neustává, není žádný klid. Ježíš jim předkládá nabídku k odpočinku na opuštěném místě. Tam je shromážděn nový lid (církve), který poslouchá jeho slovo a přijímá pokrm – eucharistii (Mk 6,35n.) Tento úryvek je bezprostřední předehra, která tvoří rámec a poskytuje výkladový klíč k příběhu o rozmnožení chlebě. Ježíš volá k exodu a zve na poušť. Zákonem a manou bude jeho slovo a jeho chléb.

1. čtení:
Jer 23,1-6
2. čtení:
Ef 2,13-18
Evangelium:
Mk 6,30-34

Srovnání:
Mt 14,13-21;
Lk 9,10-17;
Jan 6,1-15;
Lk 10,17;
Mk 3,20;
Mt 9,36;
Nm 27,17;
Ez 34,5

v. 30: Apoštolové – Marek většinou Ježíšovy žáky označuje slovem učedníci. Pouze na tomto místě jim dává titul apoštolové. Toto označení má určitou souvislost s jejich misijním působením, ze kterého se právě vrátili. Byli ve funkci poslaných, tedy apoštolů. Byla jim svěřena Ježíšova moc, a proto zde mohou být právem označeni titulem apoštolové.

v. 31: Pořád totiž přicházelo a odcházelo tolik lidí – Zřejmě měli při své cestě dost velký úspěch. Lidé asi přicházeli i kvůli apoštolům, nejen kvůli Ježíši. Kdyby totiž přicházeli jen kvůli Ježíši, pak by pro apoštoly nebyl problém na chvíli odejít a najíst se. Ale z toho, že evangelista zmiňuje, že neměli čas ani se najíst, vyvozují někteří odborníci domněnku, že přicházející lidé měli velký zájem právě o apoštoly.

v. 32: Odjeli – Zvláštní je, že Ježíš ani apoštolové lidem nic nevyšvětlovali, ale prostě odjeli.

v. 33: Lidé, když je viděli odplouvat kolem pobřeží, domysleli si, že se asi chtějí dopravit někam, kde by měli klid. Zástup napadlo, že Ježíš se svými učedníky odjíždí na ono opuštěné místo, které bylo na tomto břehu nejbližší. Loď s apoštoly totiž musela obeplovat pobřeží, zatímco jejich „pronásledovatelé“ si to namířili nejkratší cestou přímo. Z úryvku se dá tušit, že apoštolové jsou v podobné situaci jako Mojžíš, který vyvádí Izraelity na poušť, aby mohli projít do zaslíbené země. I oni, aniž by však chtěli, vedou lidi na opuštěné místo, a tak se stávají aktéry nového exodu, exodu ke spáse.

v. 34: bylo mu jich líto – Pohled soucitu napomáhá vcítit se do toho, co prožívají lidé kolem, co je pro ně těžké. Staré indiánské přísloví říká: „Neposuzuj druhého, dokud neujdeš dvě míle v jeho mokasínech.“ Když Ježíš někoho viděl, vždy se vcítil do jeho situace a do toho, co prožívá. Zde můžeme zahlédnout také jeho milosrdenství. Ježíšův postoj je druhého neodsoudit, ale pochopit a přijmout. Proto je dobré povzbuzovat ty, kdo se cítí být nepochopeni a snad i neprávem odsuzováni. Můžeme jim říct: „Pán tě chápe.“ Měli bychom se dennodenně učit soucitu s lidmi kolem nás. Nemáme je vidět skrze vlastní představy a záměry, ale vžít se do jejich situace a pochopit, jak to vidí oni. Koho totiž pochopíme, toho neodsoudíme, ale bude pro nás tím, kterému chceme pomoci. Jestliže někdo o sobě říká, že je křesťan, ale schází mu pohled soucitu a pochopení vůči bližním, postrádá důležitý rozměr křesťanského života.

byli jako ovce bez pastýře – Je to možno chápat jako nepřímou narážku, jako určité obvinění vznesené vůči těm, kteří stáli v čele izraelského národa a měli být opravdovými pastýři svého lidu. Pastýř vede své ovce na dobrou pastvu a chrání je před veškerými vlivy, které by jim mohly uškodit. Tato zmínka ovce bez pastýře je bolestným zhodnocením tehdejší situace, ale zároveň i možností k zamyšlení nad současnou situací v našem národě. Máme pastýře, kteří nás vedou na pastvu pravdy a dobra, kteří se nebojí vystoupit proti vlkům ohrožujícím stádo?

K tématu

IV. Zhoršení kvality lidského života a sociální degradace

43. Uvědomíme-li si skutečnost, že také lidská bytost má právo žít a být šťastná, a kromě toho má zvláštní důstojnost, nemůžeme odhlížet od účinků zhoršování životního prostředí, nynějšího modelu rozvoje a odpisové kultury na život lidí.

44. Dnes se setkáváme například s neúměrným a neuspořádaným růstem mnoha měst, která se ze zdravotního hlediska stala neobyvatelnými, nejenom znečištěním způsobeným toxickými emisemi, ale také městským chaosem, dopravními problémy a vizuálním a akustickým znečištěním. Mnohá města jsou obrovské neefektivní struktury, které spo-

třebouvávají nadměrně množství vody a energie. Jsou čtvrti, které byly sice vybudovány nedávno, ale jsou zahlcené a neuspořádané a postrádají dostatečné prostory zeleně. Není vhodné, aby obyvatelé této planety žili stále více ponořeni do cementu, asfaltu, skla a kovů, zbaveni fyzického kontaktu s přírodou. 45. Privatizace prostorů v některých venkovských i městských místech ztížila přístup občanů do obzvláště krásných oblastí; jinde vznikly rezidenční „ekologické“ čtvrti, které jsou k dispozici jen málokomu a které jsou spravovány tak, aby tam jiní nepřicházeli rušit umělý klid. Často najdeme krásné město plně kultivované zeleně v některých „bezpečných“ oblastech, ale nikoli v těch méně viditelných, kde žijí ti, které společnost skartovala.

46. Sociální složky globální změny zahrnují zaměstnanecké účinky technologických inovací, sociální exkluzi, nerovnost v dostupnosti a spotřebě energie a dalších službách, sociální fragmentaci, růst násilí a vznik nových forem sociální agresivity, obchod s narkotiky a stoupající spotřebu drog mezi těmi nejmladšími, ztrátu identity. To jsou znamení, která mimo jiné ukazují, jak růst posledních dvou století nevedl ve všech aspektech k pravému integrálnímu pokroku, ani ke zlepšení kvality života. Některá z těchto znamení jsou zároveň příznaky opravdové sociální degradace, tichého rozpadu integrujících a spojujících sociálních svazků.

237. V neděli má účast na eucharistii zvláštní význam. Tento den, tak jako hebrejská sobota, je den ozdravení vztahů člověka s Bohem, se sebou samým, s druhými a se světem. Neděle je den Vzkříšení, „první den“ nového stvoření, jeho prvotinou je Pánovo vzkříšené lidství, záruka konečné proměny celé stvořené reality. Kromě toho hlásá tento den „věčné odpočinutí člověka v Bohu.“ Křesťanská spiritualita tak integruje hodnotu odpočinku a svátku. Člověk tíhne k tomu, že kontemplativní odpočinek převádí na oblast toho, co je neplodné a zbytečné, a zapomíná, že tím odnímá vykonávanému dílu to nejdůležitější: jeho smysl. Jsme povoláni zahrnout do svojí činnosti receptivní a nezištnou dimenzi, která se liší od obyčejné nečinnosti. Jde o jiný způsob jednání, který je součástí naší podstaty. Lidská činnost je tak chráněna nejenom před vyprázdněným aktivismem, ale také před bezuzdnou chtivostí a izolací svědomí, což vede k vyhledávání výlučně osobního prospěchu. Zákon týdenního odpočinku ukládal zřeknutí se práce sedmého dne, „aby si odpočinul tvůj býk i tvůj osel. A osvěži se syn tvé služebnice i přistěhovalec“ (Ex 23,12). Odpočinek je rozšířením pohledu a umožňuje opětovné uznání práv druhých. Den odpočinku, jehož středem je eucharistie, takto svým světlem ozařuje celý týden a povzbuzuje nás, abychom si osvojili péči o přírodu a chudé.

papež František – encyklika Laudato si

Drazí bratři a sestry,

Slovo Boží z této neděle nám podává základní a stále strhující biblické téma. Připomíná nám, že Bůh je pastýřem lidstva. To znamená, že Bůh pro nás chce život, chce nás vést k dobrým pastvinám, kde se budeme moci nasytit a odpočinout; nechce, abychom se ztratili a zahynuli, nýbrž abychom na své cestě dosáhli cíle, kterým je plnost života. Každý otec a každá matka přeje svým dětem dobro, štěstí a realizaci. V dnešním evangeliu se Ježíš představuje jako pastýř ztracených ovcí „izraelského domu“. Jeho pohled na lidi je vlastně „pastorační“. Evangelium této neděle například říká: „Když Ježíš vystoupil z lodí, uviděl velký zástup a bylo mu jich líto, protože byli jako ovce bez pastýře; a začal je poučovat o mnoha věcech“ (Mk 6,34). Ježíš svým způsobem kázání a svými skutky ztělesňuje Boha-Pastýře, který se stará o nemocné a hříšníky, o ty, kteří „se ztratili“ (srov. Lk 19,10), aby je přivedl do bezpečí v Otcově milosrdenství.

Benedikt XVI. 22. 7. 2012